

Hele Sjælland i én stor region

SJÆLLAND · Mens amtsborgmester Ivan Olsen (S), Storstrøms Amt, slår til lyd for at samle de tre amter, Roskilde, Vestsjælland og Storstrøm, til én region, går kommuneforeningens formand i Storstrøms Amt et skridt videre. Henning Jensen – borgmester i Næstved og ligeledes socialdemokrat – vil i stedet have en region med 2,2 millioner indbyggere, der dækker hele Danmark øst for Storebælt, skriver Dagbladet Køge.

ANALYSE

Af Roger Buch, kommunalforsker

Hvad mener borgerne?

DAGEN I DAG ER VENTET med frygt og glæde som dagen, hvor Strukturkommissionen offentliggør sin rapport om fremtidens offentlige struktur. Kommissionen har siden oktober 2002 arbejdet med spørgsmålene om antallet af niveauer (stat, amter og kommuner), antallet af enheder (14 amter og 271 kommuner), samt opgavefordelingen mellem niveauerne. Rapporten bliver tildelt en usædvanlig stor presseopmærksomhed. Årsagen til opmærksomheden er, at en kommunalreform i årtier vil få afgørende betydning for velfærdssamfundets udvikling og vil få effekter for hundredtusindvis af ansatte og borgere.

NETOP PÅ GRUND AF VIGTIGHEDEN er det et demokratisk problem, at den folkelige debat har været meget begrænset – den har næsten udelukkende været ført blandt politikere, embedsmænd og eksperter. Måske fordi strukturer virker kedelige og teknokratiske, eller som statsministeren sagde i åbningstalen 2002: 'Helt ærligt: Der er vist ikke mange uden for de snævre kredse af politikere, som går op i, om en opgave bliver løst af staten, amtet eller kommunen. Folk går op i, om opgaverne bliver løst ordentligt.'

DEBATTEN HAR IKKE OPTAGET befolkningen, men hvad mener borgerne egentlig? Alt tyder på, at befolkningen er tilfreds med den offentlige sektor. Tilfredsheden med demokratiet har formentlig aldrig været højere. Sidste år var 90 procent tilfredse med det danske demokrati, mod 45 procent i 1973. Tilfredsheden med den offentlige service er også stor. Når kommuner laver bruger- og borgerundersøgelser, er det typisk 70-90 procent, som er tilfredse med skolerne, daginstitutionerne og så videre. Selv det udkældte sygehusvæsen fik 90 procents tilfredshed i den seneste landsdækkende undersøgelse. Bortset fra den store tilfredshed har forskellige dele af befolkningen uden tvivl forskellige ønsker til det offentlige.

MEN HVAD KAN MAN grundlæggende ønske sig af strukturerne? Ønsker man demokrati, viser undersøgelserne, at der ikke er så stor forskel på store og små kommuner, selvom det uden tvivl gør en forskel, om der er fem eller 50 kilometer til rådhuset. Man kan for det andet ønske økonomisk effektive strukturer. Analyserne har peget på, at større kommuner vil give mulighed for at få en økonomisk stordriftsgevinst, men også at gevinsten er lille. Desuden skal omkostningerne til reformen modregnes. Man kan for det tredje ønske fagligt stærke strukturer. Vanskelige opgaver kræver uden tvivl et vist befolkningsgrundlag, men mange simple opgaver løses lige godt uanset størrelsen. Og sammenhængen mellem kvalitet og kommunestørrelse er ikke enkel. Betragtes eksempelvis karaktererne i folkeskolen, er der ingen sammenhæng med kommunestørrelse.

MEN GIVER STORDRIFTSFORDELE også gode faglige løsninger? Økonomi og faglighed kan være i modstrid. Et eksempel på dette kan være folkeskoleområdet, hvor større kommuner giver bedre mulighed for at kunne lukke nogle af de små skoler. Dette vil spare lærerudgifter, men bliver undervisningen bedre? Og hvad med lokalsamfundene? Når skolen lukker, mistes ikke blot et uddannelsessted og arbejdsplads, men også noget af det, som gør lokalsamfundet attraktivt og levende. Det er det fjerde vigtige ønske til strukturer: At de skaber gode lokalsamfund med liv – i hele landet. Også dette ønske kan komme i modstrid med de tre andre ønsker.

FORÅRETS OPGAVE for Folketinget bliver at afveje økonomi, faglighed, demokrati og lokalsamfund imod hinanden. Ikke en nem opgave, men en vigtig opgave, der gør foråret 2004 til det vigtigste politiske forår i mange årtier.

Roger Buch er lektor, ph.d., cand.scient.pol., Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet.